

12 04 2011

8j2 Nr. 130

A V I Z

la proiectul de lege
privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat în urma
încălțării termenului rezonabil în procesul de judecare a cauzelor sau
de executare a hotărârilor instanțelor judecătorești

(nr. 775 din 24.03.2011)

Direcția juridică a examinat proiectul de lege specificat în titlu, conform art. 54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele considerente.

Proiectul legii menționate a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului în corespundere cu art.73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

Scopul proiectului de lege, potrivit notei informative, este ridicarea standardelor în domeniul protecției drepturilor omului în Republica Moldova, precum și cel al instituirii unui recurs intern efectiv pentru remedierea încălțării termenului rezonabil la judecarea cauzelor, sau la executarea hotărârilor judecătorești.

I. Observații generale

1. Scopul proiectului de lege este unul oportun, însă nu oferă soluții optime și clare de interpretare a termenului „rezonabil”, care este și poate fi explicat într-un sens foarte larg. Deși autorul proiectului în nota informativă a făcut referire la faptul că, reglementări analogice au fost adoptate în Italia și Federația Rusă, probabil nu a făcut o analiză deplină a acestora. Spre exemplu în Legea analogică a Federației Ruse din 30.04.2010 se prevede că, o acțiune de reparare de către stat a prejudiciului cauzat ca urmare a încălțării termenului rezonabil în procesul de judecare a cauzelor sau de executare a hotărârilor instanțelor judecătorești, poate fi depusă dacă termenul de examinare a cauzei a depășit 3 ani, iar persoana s-a adresat anterior cu o cerere despre urgentarea examinării cauzei în condițiile legii. În același timp, persoana învinuită sau bănuită poate înainta o asemenea cerere, pînă la încetarea urmăririi penale sau pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii instanței de judecată, dacă termenul urmăririi penale a depășit 4 ani și anterior s-a adresat cu o cerere de urgentare a cercetării cazului, în ordinea prevăzută de legislația procesual-penală.

2. În art. 2 alin. (7) al proiectului se indică organul care va reprezenta statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze Ministerul Justiției. În legislația Federației Ruse, astfel de organ ca reprezentant al statului este indicat Ministerul Finanțelor. Avînd în vedere că în rezultatul examinării acestor cazuri repararea prejudiciului se va face din contul mijloacelor bugetului de stat, considerăm că prezența reprezentantului Ministerului Finanțelor în procesul judiciar ar fi oportună.

3. Din prevederile proiectului reiese că, acțiunea pe asemenea cauze se depune la instanța care examinează fondul cauzei. Totodată, instanța de judecată care examinează în fond cauza prezintă Ministerului Justiției un raport privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, a dosarului sau a copiei dosarului. În opinia noastră această prevedere aduce atingere principiului independenței, imparțialității și inamovibilității judecătorului consfințit în art. 116 al Constituției. Acest principiu este prevăzut și de art. 20 din Codul de procedură civilă nr. 225-XV din 30.05.2003. În același sens art. 26 din Codul de procedură penală nr. 122-XV din 14.03.2003 dispune că, judecătorii judecă cauzele penale pe baza legii și în condiții care exclud orice presiune asupra lor.

4. E necesar de menționat că, nerespectarea termenului rezonabil este un temei de atac cu apel a hotărîrii primei instanțe, astfel, art. 414 alin. (4) din Codul de procedură penală, indică că, în cazul sesizării de către părți a nerespectării termenului rezonabil de judecare a cauzei de către instanța de fond, instanța de apel se expune și asupra nerespectării acestui termen. Conform art. 119 din Constituție împotriva hotărîrilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii. Art. 22 alin. (1) lit. f¹) Legea nr. 544-XIII din 20.07.95 cu privire la statutul judecătorului prevede ca abatere disciplinară, încălcarea, din motive imputabile, a termenelor de examinare a cauzelor aflate în procedură sau încălcarea normelor imperative ale legislației. În același timp termenul rezonabil al urmăririi penale conform prevederilor art. 259 din Codul de procedură penală este permanent sub controlul procurorului. Astfel, legislația a prevăzut măsuri de intervenție în cazul nerespectării termenului rezonabil în procesul de judecare a cauzelor.

5. La adoptarea acestui proiect e necesar de ținut cont de faptul că, independența judecătorului este o condiție a statului de drept și o garanție fundamentală a unei judecăți corecte, ceea ce înseamnă că nimeni nu poate interveni în deciziile și modul de gîndire al unui judecător, decît prin procedurile judiciare stabilite.

Potrivit Principiilor fundamentale asupra independenței sistemului judiciar, adoptate la cel de-al șaptelea Congres al Națiunilor Unite din 26 august pînă în 6 septembrie 1985 și avizate prin Rezoluțiile 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 decembrie 1985 ale Adunării Generale, judecătorii trebuie să ia decizii în deplină libertate, să acționeze fără restricție și fără a fi obiectul unor influențe, incitări, amenințări sau intervenții nelegale, directe sau indirecte, indiferent din partea cărei persoane vin și sub ce motiv (p.2).

Potrivit p.2 lit. d din Principiul I al Recomandării nr.(94)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre ale Consiliului Europei “Privind independența, eficiența și rolul judecătorului”, adoptată la 13 octombrie 1994, în procesul decizional, judecătorii trebuie să fie independenți și să poată acționa fără nici un fel de restricție, influență subiectivă, presiuni, amenințări sau interferențe, directe sau indirecte.

6. De asemenea este necesar de menționat că, art. 320 alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002 sancționează neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărârii instanței de judecată, dacă aceasta a fost comisă după aplicarea sancțiunii contravenționale, iar art. 318 alin. (1) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008 sancționează, neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărârii instanței de judecată. Astfel, tergiversarea intenționată a executării hotărârii instanței de judecată, sau eschivarea de la executarea ei, care aduce atingere și **termenului rezonabil** de executare, se sancționează potrivit legii. În așa mod, legislația națională în condițiile în care statul se află în criză economico-politică, a prevăzut unele măsuri, în direcția respectării termenului rezonabil de executare a hotărârilor judecătorești.

7. Conform art. 47 alin. (7) din Legea nr. 797-XIII din 02.04.96 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, dacă pentru executarea actului legislativ care se adoptă este necesară elaborarea altor acte legislative sau normative, se anexează lista acestora și/sau, după caz, și proiectele lor. Astfel, considerăm că, proiectul dat urmează să fie examinat în ansamblu cu proiectul nr. 774 din 24.03.2011.

8. Proiectul urmează a fi supus procedurii de consultarea publică și expertizei anticorupție, conform art. 21, 22 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

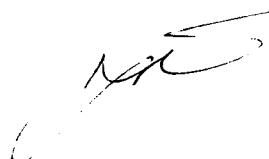
II. Obiecții de ordin tehnico-legislativ.

1. În titlul proiectului de lege, cit și în text sintagma „în urma” sugerăm să fie substituită prin cuvintele „în rezultatul”, sau altele după context.

2. Art. 2 al proiectului sugerăm să fie divizat în mai multe articole, deoarece conține prevederi mai largi decât reiese din titlul articolului, respectiv va fi necesar de redactat întregul proiect de lege.

Asupra oportunității adoptării acestui proiect de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară.

ex: S.Sidor
tel. 270

Șef Direcție
Ion CREANGĂ